

Ärendenummer
TRV 2021/54301
Vänligen ange alltid detta diarienummer
vid kontakter med Trafikverket

Dokumentdatum
2024-03-19

Kopia till
Diariet

mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Trafikverket ansökan om tillstånd för vattenverksamhet avseende anläggandet av Vårbybroarna och trafikplats Gömmaren. Ert mål nr M 188–22

Med anledning av tingsrättens föreläggande i aktbilaga 66 inkommer Trafikverket härmed med yttrande i målet.

Resultat av provtagning på fastigheten Varvet 1 vad gäller misstänkt förorening av klorerade lösningsmedel

Trafikverket har inför entreprenadgenomförandet av Tvärförbindelse Södertörn bedrivit omfattande markundersökningar. Vad gäller den västra delen av projektet där fastigheten Varvet 1 ingår har detta dokumenterats i ett projekterings-PM "Markmiljö" daterat den 24 mars 2023. Vad gäller Varvet har här en porgasprovtagning utförts den 12 januari 2023 med syftet att undersöka förekomst av klorerade alifater.

Av de totalt tre provpunkterna påvisade endast en provpunkt (22T018) halter över laboratoriets rapporteringsgräns, se nedan tabell b från s. 9 i ovannämnda PM.

Tabell b. Tabellen visar resultat av porgasprovtagning vid fastigheten Varvet 1, halter över laboratoriets rapporteringsgräns har fetmarkerats.

Fastighet	Varvet 1			Arbetsmiljöverket, Hygieniska gränsvärden ¹	
	Porgas				
Provtaget medium	22T017	22T018	22T019	Nivågränsvärde	Korttidsgränsvärde
LAB-ID	177-2023-01200737	177-2023-01200738	177-2023-01200739		
Klorerade alifater					
Kloretan	< 2	< 2	< 2	268 000	
vinylklorid	< 0,3	< 0,3	< 0,3	2 500	13 000
1,1-dikloretan	< 0,3	0,89	< 0,3	412 000	
1,2-dikloretan	< 0,08	< 0,5	< 0,3	4 000	20 000
1,1-dikloretan	< 0,3	< 0,3	< 0,3	8 000	20 000
cis-1,2-dikloretan	< 0,3	15	< 0,3		
trans-1,2-dikloretan	< 0,3	0,89	< 0,3		
1,1,1-trikloretan	< 0,8	< 0,8	< 0,8	300 000	1 110 000
trikloretan/trikloretylen	< 0,8	49	< 0,8		
triklormetan/kloroform	< 0,8	1,4	< 0,8	10 000	25 000
tetrakloretan	< 0,8	14	< 0,8		
tetraklormetan	< 0,8	< 0,8	< 0,8		

¹ Arbetsmiljöverket (2021) Hygieniska gränsvärden, AFS 2018:1.

Förslag för riktvärden för PFAS

I enlighet med domstolens föreläggande föreslår Trafikverket nu riktvärden för PFAS, se villkor 12 i den konsoliderade sammanställningen, bilaga 1. De nivåer som föreslås är i överensstämmelse med Miljöförvaltningen i Stockholm stads vägledningen ”Hantering av länshållningsvatten med avledning till yt- eller grundvatten”. Villkoret är också utformat med ambitionen att lägre halter ska kunna uppnås än de högst angivna. Kunskapsuppbyggnaden om PFAS, dess påverkan, omfattning och även lämpliga reningstekniker utvecklas ständigt och i tid mellan denna tillståndsprovning samt projektets genomförande kan mer kunskap utvecklas. Därför anser Trafikverket att denna form av riktvärdeskonstruktion är lämplig.

Påverkan och skada på Spendrups tillstånd för Vårby källa

Angående domstolens fråga. Spendrups bryggerier har enligt en vattendom från 1940-talet rätt till ett nyttjande av Vårby källa. Bolaget innehar också fasta installationer i form av två rörbrunnar i ett brunnshus. Tillståndet tillåter ett uttag på ca 28,8 m³/d. Något uttag sker inte i dagsläget och det saknas också installationer för att brunnarna ska kunna tas i drift.

Projektets påverkan på Vårby källa kontrolleras inom ramen för kontrollprogram. Här har källbrunnarnas kapacitet undersökts vid fyra olika tillfällen under år 2023. Testen bestämde brunnarnas specifika uttagskapacitet per meter avsänkning under olika årstider. Dessa kapacitetstest kommer sedan att upprepas när projektets grundvattenpåverkande arbeten avslutats.

Trafikverket bedömning idag är att någon skada inte uppkommer på Vårby källa. Frågan får således hanteras inom ramen för oförutsedd skada.

Konsoliderad version av yrkanden samt uppdaterad teknisk beskrivning.

På domstolens anmaning inkommer Trafikverket härmed med konsoliderad sammanställning över yrkanden och villkor i målet, se bilaga 1.

Yrkanden

Avsnittet ”1.2 Bortledning och infiltration av grundvatten” är i enlighet med den ändring som föreslogs i aktbilaga 6.

Villkor

Villkoren har löpande uppdaterats under målets handläggning. Den konsoliderade sammanställningen är utformad i enlighet med detta. Följande förändringar föreslås i samband med detta yttrande:

- Med hänsyn tagen till fördjupad projektering behöver lägsta dränerande nivå ändras med en meter från +12 till +11 för broar Gömmarravinen vid trafikplats

Gömmaren. Detta leder inte till någon ändring av tidigare bedömningen avseende miljökonsekvenser

- Villkor 9 måste också justeras då metoden för evakueringen av grodor har ändrats från avverkning till manuell evakuering. Den bedömning som gjorts är att det är mer sannolikt att alla grodor hittas med denna metod.
- Som påpekats ovan har också villkor 12 kompletterats med riktvärden för PFAS.

Det föreligger inte något behov av att uppdatera den tekniska beskrivningen.

Med vänlig hälsning

Ulf Edling

Verksjurist

Andreas Nilsson

Verksjurist